

Facultaire
Studentenraad

GEESTESWETENSCHAPPEN

Dhr. Prof. dr. F.P. Weerman
Kloveniersburgwal 48
1012 CX Amsterdam

Spuistraat 134
1012 VB Amsterdam
(020) 525 3278
fsr-fgw@uva.nl
studentenraad.nl/fgw

Datum	22 juli 2020	Ons kenmerk	20fgw017
Contactpersoon	L. Verhave, Z. Van Dorp, R. van Beek, O. Aro	Uw kenmerk	00
Bijlage(n)	0		
Betreft	Ongevraagd advies: concrete verbeterpunten sociale veiligheid		

Geachte decaan, Beste Fred,

De ontwikkelingen omtrent sociale (on)veiligheid binnen de Faculteit der Geesteswetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam hebben elkaar afgelopen tijd in rap tempo opgevolgd. Zoals uiteengezet in de motie van wantrouwen die wij u 26 juni jl. hebben doen toekomen (kenmerk 20fgw014), doen wij in deze brief concrete aanbevelingen betreffende de klachtenstructuur van de universiteit en andere instanties die niet in staat zijn gebleken studenten te beschermen.

Op 5 februari jl. heeft de FSR FGw u reeds een ongevraagd advies doen toekomen (kenmerk 20fgw002) betreffende de positie en toegankelijkheid van vertrouwenspersonen binnen de faculteit. Pas op 3 juni jl. heeft u ons uw antwoord doen toekomen, terwijl u intussen op de hoogte was van deze casus. De FSR FGw ziet dit als typerend voor de houding van het bestuur: sociale veiligheid interesseert het DB eigenlijk niets totdat een casus publiekelijk gemaakt wordt. Het verbaast ons dan ook niets dat studenten zich genoodzaakt voelen de media te moeten inschakelen voor hulp.

De FSR FGw wil benadrukken dat zij, zoals eerder aangegeven, diep teleurgesteld is in de universiteit en de faculteit. Beide hebben weliswaar volgens de procedures gehandeld, maar dit heeft juist aangetoond dat deze procedures van geen kant deugen. De universiteit heeft slechts getracht haar imago te beschermen en haar eigen belangen te willen dienen. De universiteit is pas in actie gekomen toen de NRC al bij de drukker lag. Voorts is de FSR FGw ontstemd over het feit dat dat de decaan en de universiteit zich schuldig lijken te maken aan 'victim blaming'; een wereldvreemde reactie. Onze stringente adviezen luiden als volgt:

1. Momenteel wordt de behandeling van klachten rondom onbehoorlijk en/of ongewenst gedrag verwerkt via dezelfde procedure als de klachten over opleidingen en diensten van de UvA. Er moet een nieuwe klachtenregeling opgesteld worden voor het maken van klachten omtrent onbehoorlijk en/of ongewenst gedrag die slechts de aard van deze klachten dient. Klachten over

ongepast gedrag vereisen namelijk een andere aanpak en procedure dan klachten over onderwijszaken.

2. De docent in kwestie moet ten minste direct op non-actief worden gesteld tot er een oordeel is gevormd over het overschrijden van wenselijke omgangsvormen binnen de universiteit. De FSR FGw kan zich niet vinden in de mening van de decaan dat hier geen gegronde reden toe is.

3. Binnen de huidige klachtenstructuur is het niet mogelijk om in een andere taal dan het Nederlands een klacht in te dienen. Het is aan de indiener van een klacht zelf om ook voor een vertaling te zorgen, indien het opstellen van een klacht in het Nederlands onmogelijk is. De Universiteit van Amsterdam identificeert zichzelf echter als een tweetalige universiteit, U heeft onze faculteit zelfs meertalig genoemd. Daarom moet het mogelijk gemaakt worden om een klacht in te dienen in het Engels.

4. Op dit moment moet het onbehoorlijke en/of ongewenste gedrag waar een formele klacht betrekking op heeft binnen een tijdsperiode van maximaal een jaar voorafgaande aan de melding hebben plaatsgevonden. Deze termijn van een jaar komt ons wereldvreemd voor. Ongepast gedrag van een medewerker of docent kan door de machtsverhoudingen zoveel impact hebben op de slachtoffers dat zij vaak niet binnen een jaar durven te spreken over wat er is gebeurd. Bovendien zijn wij van mening dat als een docent langer dan een jaar geleden een grens over is gegaan deze klacht nog steeds behandeld moet worden. Docenten en medewerkers moeten zowel voor de veiligheid van nieuwe studenten als de schade bij bestaande slachtoffers verantwoordelijk worden gehouden.

5. Bovendien zijn wij van mening dat bij meerdere klachten over de jaren heen er aanwijzingen zijn dat er sprake was van structurele ontucht. Alle klachten zouden in een onderzoek mee moeten worden genomen en niet slechts de klachten van het afgelopen jaar. Van het DB mag bovendien worden verwacht dat deze een proactieve houding aanneemt in het opbouwen van dossiers met misstanden.

6. De huidige klachtenstructuur biedt geen bescherming aan de privacy van klagers. De klachtindiener moet bijvoorbeeld zijn of haar adres en volledige naam aan de klacht toevoegen. Er moet een mogelijkheid binnen het klachtensysteem komen om anoniem een klacht in te dienen. De focus moet hierbij liggen op de bescherming van de identiteit van degene die de klacht indient. Het zou bijvoorbeeld een mogelijkheid kunnen zijn dat de identiteit van de klachtindiener alleen bekend is bij een vertrouwenspersoon.

7. Een structureel probleem van de huidige klachtenprocedure is de gebrekkige informatie voor studenten. Studenten zijn niet voldoende geïnformeerd over naar wie ze toe kunnen stappen wanneer zij klachten hebben. Er moet verduidelijkt worden naar wie zij toe kunnen stappen en hoe hun klachten behandeld worden. De FSR FGw heeft u, zoals gezegd, hierover eerder een brief doen toekomen (kenmerk 20fgw002). Concrete aanbevelingen daaruit zijn onder meer het verbeteren van de informatieverstrekking op de website van de UvA en het plaatsen van een overzichtelijk stroomdiagram. Het is op dit moment voor veel studenten ook onduidelijk dat een 'informele' klacht officieel niet behandeld hoeft te worden door de UvA.

8. Op korte termijn kunt u het gebrek aan vertrouwen van klagers in het klachtensysteem ondervangen door hen klachten in te laten dienen bij verschillende gremia die misschien wel het vertrouwen van studenten genieten: tutores, studieadviseurs, studentenpsychologen en opleidingsdirecteuren. Deze kunnen vervolgens schakelen met de juiste instanties. Een klacht zou dan anoniem doorgegeven moeten worden naar de relevante plekken. Daarnaast zou het onderscheid tussen formele en informele klachten op de lange termijn moeten vervallen. Dit onderscheid leidt op het moment tot incomplete archivering van klachten en daardoor tot onwetendheid en incompetentie van het bestuur omdat 'informele' klachten niet behandeld hoeven te worden.

9. De rol van ombudsfunctionaris moet anders worden opgezet. Wij zijn van mening dat de ombudsfunctionaris op centraal niveau onafhankelijk van het College van Bestuur moet kunnen opereren en dat de vertrouwenspersonen op facultair niveau onafhankelijk van de decaan moeten kunnen opereren. Klachten die worden ingediend moeten worden behandeld door medewerkers die

niet onder het gezag staan van het College van Bestuur of van de decaan. Aangezien zowel de ombudsfunctionaris als de klachtencommissie aan het College van Bestuur verantwoording schuldig zijn maakt dit het College van Bestuur belanghebbende. Dit zou absoluut niet het geval moeten zijn en wij verwachten dan ook dat de onafhankelijkheid van zowel de ombudsfunctionaris als de vertrouwenspersonen gegarandeerd zal worden in de toekomst. Wij zien betreffende de ombudsfunctionaris graag een benoemingsadviescommissie tegemoet waarin zowel de CSR als de COR zitting hebben.

10. Het begeleiden van docenten na ontvangen klachten moet aangepast worden aan de aard en ernst van de klacht. Docenten die door (persoonlijke) omstandigheden incidenteel minder goed functioneren kunnen onder andere door middel van gesprekken begeleiding ontvangen. Wij zijn absoluut voorstander van het toepassen van verbetertrajecten en het voeren van gesprekken wanneer dit tot daadwerkelijke verandering kan leiden. Maar in het geval van machtsmisbruik van een docent tegenover zijn studenten zijn wij van mening dat begeleiding niet meer moet worden toegepast en de docent op non-actief moet worden gesteld. In het geval van de docent van de NRC-brief is gebleken dat hij meerdere gesprekken met u heeft gehad in uw kantoor. Dit heeft geen effect gehad en is ons inziens ook niet gepast; als er al jarenlang klachten over machtsmisbruik en ongepast gedrag zijn zou een verbetertraject geen optie meer moeten zijn. Machtsmisbruik door docenten leidt tot onevenredig grote schade bij de slachtoffers. Zoals wij in het NRC hebben kunnen lezen heeft het ongepaste gedrag en het machtsmisbruik van de docent er toe geleid dat volledige carrières van studenten in het water zijn gevallen door onder meer psychische problemen direct veroorzaakt door het misbruik.

11. Van hen in de functies met de meeste invloed mag in het geval van grensoverschrijdend gedrag de meeste actie worden verwacht. Het is deze bestuurlijke daadkracht die we de afgelopen weken hebben gemist. Bij de werving van docenten en bestuurders adviseren wij dan ook nadrukkelijk in de vacature te vermelden dat de grootste oplettendheid en daadkracht wordt verwacht op het gebied van sociale veiligheid. Voorts moeten de opties achtergrondonderzoeken te kunnen doen en Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG) verplicht te stellen, worden onderzocht, om zo te voorkomen dat medewerkers die op andere plekken grensoverschrijdend gedrag hebben vertoond zomaar aan de UvA aan het werk kunnen. Daarbij zou de FSR-FGw graag zien dat verplicht wordt gesteld dat docenten na een bepaalde termijn opnieuw een VOG moeten aanvragen zodat er continue controle blijft op het gebied van sociale veiligheid. Ook dienen alle medewerkers, bestuurders in het bijzonder, cursussen te volgen op het gebied van sociale veiligheid en grensoverschrijdend gedrag. Zo kweken wij een cultuur waarin iedereen zich bewust is van de kwetsbare positie van studenten, en zo kan er ook naar die kennis worden gehandeld.

12. Klagers mogen na een gegronde klacht nooit worden gedwongen in dezelfde machtsrelatie te blijven waarin het misbruik in eerste instantie plaats kon vinden; ook als dit serieuze consequenties heeft voor de carrière of functie van de betreffende docent of voor het functioneren van een opleiding. Sociale veiligheid gaat voor alles.

13. De universiteit heeft de verantwoordelijkheid goed voor de mentale welgesteldheid van haar studenten te zorgen. Dit houdt ook de plicht tot nazorg in. De FSR FGw roept de universiteit op studentepsychologen in te schakelen bij een melding van grensoverschrijdend gedrag, en ook na een melding en actie van de universiteit een vinger aan de pols te houden.

14. De vorm van de klachtafhandeling ziet de FSR FGw graag anders. De FSR FGw vindt dat lid 4 van artikel 12 van de 'Regeling ter behandeling van klachten van personeelsleden en studenten van de Universiteit van Amsterdam' geen rekening houdt met studenten die uit angst niet aan een hoorzitting in deze vorm durven deel te nemen. Klagers zouden niet gedwongen moeten worden met de beklagde aanwezig een hoorzitting te moeten doorgaan. Er moet een alternatieve vorm komen waarin er wederhoor plaats kan vinden zonder dat klagers met de beklagde in één ruimte hoeven te zijn.

15. Daarbij ziet de FSR FGw graag een vorm tegemoet waarin het mogelijk is dat studenten die niet zelf zijn lastiggevallen wél klachten in kunnen dienen over het misbruik of ongepast gedrag dat zij waarnemen bij hun medestudenten. Bij gevallen van ongepast gedrag durft het slachtoffer

vaak zelf geen klacht in te dienen. Als de omgeving van slachtoffers wel een klacht durft in te dienen moeten deze klachten onderzocht kunnen worden en moet er een dossier worden opgebouwd.

16. De FSR FGw ziet graag een totaal onafhankelijke en objectieve externe onderzoekscommissie. De onderzoekscommissie die nu in het leven is geroepen wordt geleid door Marry de Gaay Fortman die nauwe banden heeft met Geert ten Dam. Het feit dat Geert ten Dam in het dankwoord van Marry de Gaay Fortmans boek wordt genoemd, Ten Dam in de Volkskrant complimenteaus een 'tough lady met een glimlach' werd genoemd door De Gaay Fortman én zij elkaar kennen uit de Onderwijsraad van 2011-2014 lijkt ons genoeg reden om een andere externe onderzoekscommissie aan te wijzen waarbij geen twijfels over de objectiviteit zullen ontstaan. Dat deze commissie meerdere leden telt, kan niet worden gezien als balancerende factor.

17. Het tijdelijke externe meldpunt ongewenst gedrag moet tot langer dan 1 januari open blijven. De FSR FGw ziet dit tijdelijke meldpunt als een pleister op de wond van een jarenlange gefaalde klachtenprocedure. De universiteit stelt het belangrijk te vinden dat 'iedereen erop kan vertrouwen dat meldingen van ongewenst gedrag serieus worden genomen en worden onderzocht'. Om dit vertrouwen te bereiken moet er geen signaal worden afgegeven dat er een einddatum ligt aan zorgvuldige aandacht voor klachten die worden ingediend. De FSR FGw stelt voor dit externe meldpunt voor ongewenst gedrag open te houden totdat studenten tevreden zijn over de hervoming van de klachtenstructuur. De FSR FGw is van mening dat hier niet van te voren een datum op geplakt kan worden.

Graag ziet de FSR FGw nog voor de start van het nieuwe collegejaar uw antwoord tegemoet. De FSR FGw vertrouwt erop dat u overtuigd bent van het belang en de urgentie van deze zaak. Indien u de aanbevelingen in deze brief overneemt, zal dit bijdragen aan een veilige werk- en studeeromgeving voor de gehele academische gemeenschap. Laten we niet wachten tot de volgende NRC publicatie.

Uiteraard is de FSR FGw bereid haar brief toe te lichten in een gesprek.

Wij hopen u hiermee (voor nu) voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens de FSR FGw,

Freya Chiappino
Voorzitter FSR FGw